

Europa samorządna
samorząd terytorialny w wybranych państwach Unii Europejskiej
Paweł Machalski

Przedmiotem książki jest analiza procesów kształtowania się samorządu terytorialnego w wybranych państwach unitarnych i federacjach Unii Europejskiej, jego struktury, zadań oraz mechanizmów funkcjonowania. To właśnie model ustroju terytorialnego, wynikający z konstytucji państw członkowskich, stanowi pryzmat, poprzez który autor przyjrzał się funkcjonowaniu samorządu terytorialnego-podobieństwom, ale i odmiennościom poszczególnych systemów. Główny problem badawczy wywołuje potrzebę odpowiedzi na pytanie: w jakim stopniu konstytucyjny model ustroju terytorialnego państwa (unitaryzm bądź federalizm) wpływa na znaczenie, strukturę i mechanizmy funkcjonowania samorządu terytorialnego? Wszystkie modele ustrojowe funkcjonujące w Unii Europejskiej przewidują istotne miejsce dla różnych przejawów samorządności. Dzięki temu Stary Kontynent można określić mianem Europy samorządnej.

Wyznaczając przestrzenny zakres pola badawczego, autor wybrał trzy państwa unitarne: Polskę, Węgry i Francję oraz dla zachowania odpowiedniej proporcji trzy państwa federalne: Niemcy, Austrię i Belgię. Dobór ten został uzupełniony o rozdział dotyczący Włoch i Hiszpanii – państw, które formalnie pozostają unitarne, jednak w praktyce zwłaszcza w okresie ostatnich kilkunastu lat – ich model ustrojowy znacznie zbliżył się do rozwiązań znanych z systemów federacyjnych. Specyfika ustroju terytorialnego, przejawiająca się w daleko idącej autonomii regionów włoskich i hiszpańskich, skłoniła autora do wyodrębnienia tej problematyki jako swoistego tematycznego pomostu między typowym unitaryzmem a federalizmem.